

ÉLET ÉS KULTURA

Színház.

CHRISTIAN. Még élénken emlékszünk a *Haláltánc* novemberi előadására. Két órára betekinthettünk akkor abba a pokolba, melyet a keserű Strindberg a házásélet szentélyében rendezett be. Most ugyanaz a tárgy került elő Ivan Noé darabjában, de derűsebb felfogással. Strindberg darabja csupán jó színpadi és művészi lehetőségeket kínál, de szellemét elutasítjuk, Noé darabját közelebb érezzük magunkhoz, hősével több közösséget vállalunk. Christian emberi szimbólum, az a jobbik énünk, mely még szürke, szintelen egyéniség alatt is lappanghat, és ha sivár környezetben nem is tud uralkodó jellegé válni, néha mégis „kitör és eget kén.” Egy rövid időre szóhoz jut és beragyogja a nyárspolgár életét. Hiszen amint mindannyiunkban van egy nyárspolgári betét, van bennünk valami költői is, mely a mindennapi gondok rácsán néha kisurran és — csodát tesz velünk. Elváltoztatja körülöttnk a világot, helyesebben kicserél bennünket. Majd aztán elmúlik az órája, mint a kísérteteké, és megy minden a maga útján tovább a legközelebbi megifjulásig. Ez az emberi mondanivalója Ivan Noé darabjának. Léon a szürke, morcos statisztikai hivatalnok időnkint kedves, szellemes grand seigneurré alakul át, és ilyenkor még igazi nevét sem használja, Christiánnak nevezi magát. Hogy az emberi szívnek ez a kettős élete milyen szerzői ötletek között folyik le előttünk, abban talán nincs örömünk mindenestől, de a II. felvonás „családi köre” bizonyára a legjobbakká közé tartozik, amit a házastársi sors komikus látásában írtak.

A főszerep Somlaynak való. Christiánja meleg és kedvesen bohém. Léon alakításában pedig nem riad vissza a bohézati jellegtől sem. Bodnár Mici Suzanne szerepében nem is annyira a szöveg szerinti félvilági nőt alakította, hanem a kedves nőt, aki Christiánhoz méltó tud lenni. Völcsy Rózsi a házi sárkány szerepében adott kitűnőt. Derűs perceket szerzett Szántó Mária egy-

ügyű szakácsnéja is. A többi szerep csak az asszisztencia célját szolgálta Christian és Suzanne körül.

AHOGY TETSIK. Shakespeare bájos vígjátékának előadása Szegeden szinte bemutatató számba ment. A darab utolsó szegedi előadása óta sokat változott a színpadi ízlés, megváltoztak a rendezés és a díszletelés elvei és maga a mű is közelebb került hozzánk Szabó Lőrinc új fordítása útján. A fordítás értékei már ismeretesek, nemcsak szebb, mint a régi, hanem most jobban elsülnek a szójátékok és szellemességek, és bizonyos fokig szóhoz juthatnak a shakespearei szabadszájúságok is. Hiszen ezek épúgy hozzátartoznak a shakespearei műhöz, mint Jacques melankólikus bölcseségei vagy Próbakó bolondos mókái. Csupán néhány majdnem jasszos kifejezésnél ütjük fel a fejünket. Ismerjük az elveket, melyekkel ezek a fordulatok menthetők, de ilyen, kirívó szavak mégis úgy hatnak, mintha egy másodrendű mai szerző írt volna bele a darabba. Vitakozni lehet azon, hogy szükséges-e ennyire modernizálni, fordításban is minden patinától megfosztani egy 17. századi művet, melyet az angol közönség ma is Shakespeare háromszázéves nyelvén hallgat.

A rendezés nem feledkezett meg arról, hogy Shakespeare színpadán a színtér bele van költve a szereplő személyekbe, tehát nem a környezet a fontos, hanem az ember, a környezetből csak annyi kell, amennyi az emberből kisugárzik. A szereplők mindent megtettek, hogy a színpad néhány fája között a shakespearei egészség és fiatalság hangulatát megteremtsék és azt a nézőtérre is áraszták. A darab lelke *Paragh Éva* Rosalindája és *Ladányi Ferenc* Próbakóve volt, de Shakespeare világából nőtt ki *Szegedi Szabó István* száműzött hercege és *Szemethy Endre* *Ádám* szolgája is. *Bánky Róbert* Jacques-ja inkább volt vidáman élcelődő fickó, mint melankólikus lovag.

SPECTATOR